

Talvisirkkus

FANTASIA

**Hurja-
ruuth**

Opettajan materiaali

Tanssiteatteri Hurjaruuth: Talvisirkus Fantasia 5.12.2024–26.1.2025

Lumoudu hurjapäiden temppuilusta ja satumaisista maisemista talven odotetuimmassa sirkusseikkailussa!

Hujahda hattaraiseen maailmaan, jossa on hullunkurista taikaa. Talvisirkus Fantasian salaperäisessä todellisuudessa huipputason sirkusartistit ja tanssijat ihastuttavat taidokkuudellaan.

Tiedossa muun muassa hulavanteita, jongleerausta, nuorallatanssia ja akrobatiaa. Sykähdyttävää tunnelmaa loihtii elävä sirkusorkesteri Hattarapartio. Mukana artisteja Suomesta ja maailmalta!

Monille perheille Talvisirkus-vierailu on eri sukupolvia yhdistävä jokavuotinen perinne, ja tänä talvena rakastettu Talvisirkus täyttää pyöreät 30 vuotta. Tervetuloa nauttimaan perinteikkäästä elämyksestä, joka on kuitenkin aina aivan uusi!

Esitykset Tanssin talon Erkko-salissa (Kaapeliaukio 3, Helsinki).

Huom. Esityksessä voidaan käyttää voimakkaita teatterivaloja ja -savua.

Esityksen kesto noin 2 h, sis. väliajan. Lisäksi Taidetestaajille suunnattujen esitysten jälkeen samassa salissa järjestetään taiteilijatapaaminen.

Ohjaus: Sanna Silvennoinen
Sävellys, musiikin dramaturgia: Maija Ruuskanen
Koreografia, ohjaajan assistentti: Jussi Väänänen
Lavastus: Tinja Salmi
Pukusuunnittelu: Mirkka Nyrhinen
Valosuunnittelu: Juho Rahijärvi
Äänisuunnittelu: Tatu Vanhatalo

Esiintyjät:

Akim Bakhtaoui (Suomi/Marokko): tanssi
Delaney Bayles (Yhdysvallat): jongleeraus
Andreu Casadellà i Oller (Espanja): klovneria
Daniel Esteban (Espanja): akropallo
Valo Kainulainen (Suomi): käsilläseisonta
Anniina Peltovako (Suomi): nuora
Lucas Romero (Argentiina): vipulauta
Sini Saari (Suomi): köysiakrobatia
Minttu Sinkkonen (Suomi): tanssi
Gianna Sutterlet (Sveitsi): vipulauta
Sirje Tolonen (Suomi): vanteet
Dani Torralbo Pérez (Espanja): vipulauta
Anniina Tuokkola (Suomi): vertikaalikangas, liinat (straps)

Sirkusorkesteri Hattarapartio:

Helena Haaparanta (Suomi): laulu ja kosketinsoittimet
Joonas Kinnunen (Suomi): lyömäsoittimet
Susanna Syrjäläinen (Suomi): sello

Tuotanto: Tanssiteatteri Hurjaruuth 2024

**Hurja-
ruuth**

Talvisirkuksen historiaa

Tanssiteatteri Hurjaruuthissa tehtiin 1994 suomalaisen sirkustaiteen historiaa, kun ensimmäinen Joulusirkus-niminen Talvisirkus sai ensi-iltansa. 1990-luvun alussa sirkusta ei vielä laskettu kuuluvaksi taiteen piiriin. Ammattimaista sirkusta oli tuolloin totuttu Suomessa näkemään vain perinteisessä viihteellisemmässä muodossaan kiertävinä telttasirkuksina. Sirkus oli kuitenkin taitolajina jo suosittu harrastus ja monien nuorisosirkusten piirissä alkoi kypsyä taitavaa uutta sukupolvea.

Varhaiset Talvisirkukset toimivatkin linkkinä perinteisen sirkuksen ja uuden sirkuksen välillä – monet suomalaisen nykysirkuksen pioneerit ovat astuneet ammattilaisuuteen juuri Hurjaruuthin Talvisirkuksissa. Sirkukseen alettiin yhdistää tanssia, teatterin visuaalisuutta sekä tarinallisuutta. Ensimmäinen Talvisirkus oli vielä hyvin perinteinen erillisistä numeroista koostuva esitys, mutta jo seuraava Talvisirkus teemoitettiin yhtenäiseksi taiteelliseksi kokonaisuudeksi.

Monille perheille Talvisirkuksesta on muodostunut joulunajan traditio, mutta joka vuosi myös uudet yleisöt löytävät Talvisirkuksen pariin. Talvisirkus on palkittu Sirkuksen Lumo -palkinnolla, ja vuonna 2012 Helsingin Sanomien kulttuuritoimitus valitsi

Talvisirkus Afrikan yhdeksi ”Vuoden huipuista” eli vuoden 2012 mieleenpainuvimmista ja koskettavimmista taide-elämyksistä. Taidetestaajia Talvisirkuksessa on käynyt vuodesta 2018 alkaen. Tähän mennessä jo noin 22 000 kasiluokkalaista on nähnyt jonkin Talvisirkuksen.

Tekijät Talvisirkus-tradition takana ovat Tanssiteatteri Hurjaruuthin teatterinjohtajana vuoteen 2019 saakka toimineet ohjaaja-koreografi

Arja Pettersson sekä hänen pitkäaikainen työparinsa pukusuunnittelija

Kirsi Manninen, jonka käsialaa ovat Talvisirkuksen legendaariset hahmot Sika, ranskanpottupartaiset Tontut ja Rotat.

Talvisirkuksia ovat olleet tekemässä myös vierailevat ohjaajat **Sanna Silvennoinen**, **Davide Giovanzana**, **Maksim Komaro**, **Hannu Raatikainen** ja **Liisa Risu** sekä sadat kotimaiset ja ulkomaiset sirkuksen, tanssin, teatterin ja musiikin ammattilaiset.

Talvisirkuksen katsomossa kohtaa usein monta sukupolvea: isovanhemmat, vanhemmat, nuoret ja lapset. Pääosin sanattoman tarinankerronnan ansiosta Talvisirkus on kaikkien ulottuvilla ja sopii hyvin kaikenkielisille katsojille. Esteettömyyteen on kiinnitetty huomiota ja katsomosta löytyy pyörätuolipaikkoja.

Talvisirkus, **vuosi 1996**

Kuva: Riku Virtanen

Talvisirkus Vauhti, **vuosi 2021**

Kuva: Riku Virtanen

Uusi sirkus ja nykysirkus – mitä ihmettä?

Talvisirkuksesta löytyy paljon puhuttavaa ja yhteistä keskustelua voi viritellä esimerkiksi seuraavien kysymysten avulla.

Ennen esitystä

- Miltä sirkukseen lähtö tuntuu?
- Mitä odostat esitykseltä?

Esityksen jälkeen

- Mihin kiinnitit huomiota esitystilassa, esityksessä tai esiintyjissä?
- Mistä Talvisirkus mielestäsi kertoi? Oliko siinä teemaa tai aihetta, joka kosketti sinua?
- Millaisia hahmoja esityksessä oli? Kenestä pidit? Miksi?
- Mikä asia jäi askarruttamaan? Miksi?
- Millainen tunnelma esityksessä oli? Mistä se syntyi?
- Mitä haluaisit kysyä esiintyjiltä ja ohjaajalta?
- Mitä sirkuslajeja esityksessä nähtiin? Mitä muita taitoja näit?
- Miltä tuntuu, kun näet esiintyjän tekevän jotakin erityistaitoja vaativaa?

Sirkuksen lajeja

Talvisirkus Fantasiassa on tiedossa muun muassa vipulautailua, jongleerausta, nuorallatanssia ja monenlaista akrobatiaa.

Vipulauta

Vipulaudasta voi tulla mieleen lasten keinulauta. Se on akrobatiaväline, jonka toiseen päähän hyppäämällä esiintyjä lennätetään ilmaan laudan vastakkaisesta päästä. Temput vaativat vähintään kaksi esiintyjää.

Jongleeraus

Jongleeraus on esineiden käsittelyä (mm. heittäjä ilmassa, esinemanipulaatiota), välineinä esim. pallot, renkaat, keilat.

Akrobatia

Akrobaatti on taiteilija, joka käyttää pääasiassa omaa kehoaan työvälineenään.

Lattia-akrobatia tarkoittaa liikkeitä, joita tehdään lattiatasossa: esim. karrynpyöriä, kuperkeikkoja, voltteja ja päällä- tai käsilläseisontaa.

Pari- ja ryhmäakrobatiassa liikkeitä tehdään toisen kehoa apuna käyttäen, esim. seistään käsillä toisen käsien varassa, tehdään ihmispyramideja tai heitellään toinen toisiaan ilmaan.

Tanssiakrobatiassa yksin ja yhdessä tehtävät liikkeet ja temput yhdistetään koreografiaksi ja usein esityksen taustalla soi musiikki.

Ilma-akrobatia tapahtuu lattiatason yläpuolella. Yleisimpiä ilma-akrobatiavälineitä ovat erilaiset trapetsit sekä vertikaaliköysi tai -kangas.

Tehtävä 1: Esittävä taide

- Mitä yhteistä sirkuksella on teatterin tai tanssiesityksen kanssa? Entä elokuvan tai nettivideoiden? Mikä niitä erottaa?
- Miltä tuntuu katsoa elävää esitystä verrattuna videon katsomiseen?
- Mikä ero on perinteisellä sirkuksella ja nykysirkuksella?

Tietoisku

Perinteisen sirkuksen show rakentuu useasta erillisestä numerosta: sirkustirehtööri juontaa yleisön eteen vuorotellen jonglöörin, akrobatianumeron, klovnin jne. **Uudessa ja nykysirkuksessa** esitys on usein yhtenäisempi kokonaisuus, jolla on oma teemansa, joskus jopa tarinansa. Perinteiseen sirkukseen kuuluvat eläimet, nykysirkukseen harvemmin.

Tehtävä 2: Tekijät

- Tutkikaa Talvisirkuksen käsiohjelmaa Hurjaruuthin nettisivuilla: hurjaruuth.fi/esitys/talvisirkus-fantasia
- Mitä ammatteja ja osaajia tekijöistä löytyy?
- Miettikää yhdessä tai kukin erikseen: Jos olisit töissä sirkuksessa, mikä olisi sinun alasi? Olisitko akrobaatti vai muusikko? Vai kenties talouspäällikkö, ompelija, näyttämöestari, tuottaja, valokuvaaja tai teatterinjohtaja?

Mistä osasista sirkusesitys koostuu?

Käsikirjoitus Konsepti, idea tai käsikirjoitus on esityksen runko. Sirkusesityksessä ei välttämättä aina ole etukäteen valmista käsikirjoitusta, vaan kohtauksia luodaan yhdessä rakentaen ja valmis käsikirjoitus syntyy harjoitusten aikana. Nykysirkuksessa ei usein ole teatterinomaista juonta tai tarinaa, vaan tunnelmien, kuvien ja toiminnan kautta synnytetään esityksen teemaan liittyvien tilanteiden ja hetkien ketju.

Ohjaus Ohjaajan työssä tärkeää on esityksen sisällön ennakkosuunnittelu ja työryhmän kokoaminen. Ohjaaja myös päättää, miten asiat ovat näyttämöllä, mitä milloinkin tapahtuu, mitä teos kertoo, millaisia vivahteita vaikkapa ilmaisussa käytetään.

Koreografia Liikkeiden luominen ja niiden sommittelu näyttämölle. Koreografia voi olla tanssillista tai koostua yhtä hyvin myös akrobaattisista tai arkisistakin liikkeistä.

Musiikki Talvisirkuksessa on joka vuosi kuhunkin esitykseen sävelletty musiikki ja orkesteri esittää musiikin itse joka esityksessä. Musiikin rakenne ja laadut sovitetaan harjoitusprosessissa yhteen sirkusnumeroiden kanssa. Joskus numerot rakennetaan valmiiseen musiikkiin ja toiste musiikki sävelletään ja sovitetaan sirkusnumeroon sopivaksi.

Esiintyjät Talvisirkuksessa on mukana sirkustaiteilijoita, tanssijoita, muusikoita ja muita monipuolisia esiintyjä.

Sirkusvälineet Sirkustaidot liittyvät usein välineisiin esim. tiukka vajeri nuorallatanssiin tai lentotrapetsiteline turvaverkkoineen huimiin lentoihin. Sirkustaiteilijoilla tai -ryhmillä on omat välineet kuten muusikoilla soittimensa. Pienimpiä välineitä ovat jonglöörin pallot ja suurimmat rakenteita, jotka voivat kantaa useita esiintyjä. Nykysirkuksen tekijät käyttävät sekä perinteisiä sirkusvälineitä että myös täysin arkisia esineitä luoden niille uuden käyttötarkoituksen taidoillaan ja luovalla mielikuvituksellaan. Myös aivan uudenlaisia sirkusvälineitä luodaan ja kehitellään jatkuvasti.

Lavastus voidaan rakentaa tietynlaisena kuvitteellisena paikkana näyttämölle tai pelkästään visuaalisena tunnelmana. Sirkuksessa lavastus on usein myös toimintaan liittyvä.

Pukusuunnittelulla luodaan esityksen hahmot. Sirkuksessa pukujen on oltava toiminnallisia ja turvallisia, jotta ne eivät estä sirkusteknisiä suorituksia tai aiheuta vaaraa. Puvuilla voidaan myös luoda sopivaa kitkaa eli pitoa välinekontaktiin. Usein puvut toimivat myös suojana sirkustekniikoissa, esim. estämällä ihon hankautumista tai pehmentämällä kontaktia välineisiin.

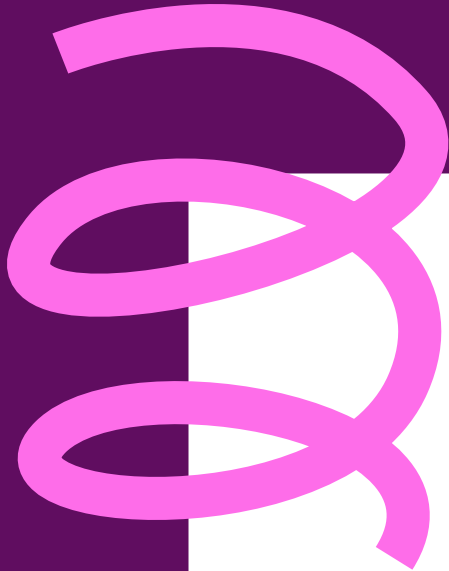
Valosuunnittelulla voidaan luoda ja rajata tiloja sekä luoda tunnelmia.

Videosuunnittelu Nykypäivänä useissa esityksissä hyödynnetään videotekniikkaa, myös Talvisirkuksessa on projisoitu videokuvia näyttämölle, ja voidaankin puhua videolavastuksesta.

Lisäksi esitykselle tarvitaan katsojat! Yleisö on välttämätön osa esittävää taidetta.

Tehtävä 3: Markkinointi

- Katsokaa esityksen tiiseri. Mikä on tiiserin tehtävä ja onnistuuko se siinä? Mitä tiiseri lupaa?
- Kuvitelkaa, että tehtävänne on saada esityksen liput myydyiksi. Miten hyödyntäisitte tiiseriä markkinoinnissa? Millaisissa kanavissa (esim. internet, julkiset tilat) sitä voisi ja kannattaisi hyödyntää? Milloin hyödyntäisitte tiiserin pysty- ja milloin vaakaversiota?

Tanssiteatteri
**Hurja-
ruuth**

Lue lisää esityksestä ja
tutustu ohjelmistoomme:
hurjaruuth.fi